

PRZYRODA NA SZALI

Korytarze w internecie

Pracownia na rzecz Wszystkich Istot uruchomiła portal internetowy <http://korytarze.pl/> – serwis poświęcony minimalizacji wpływu dróg na przyrodę.

W ramach serwisu udostępniono m. in. internetową mapę korytarzy ekologicznych dla dużych ssaków w Polsce (można wybrać tło Open Street Maps, albo mapy topograficznej lub fotomapy z Geoportalu) – tj. terenów istotnych dla możliwości migracji tych zwierząt. Jest to sieć korytarzy wyznaczonych przez zespół zorganizowany wokół Zakładu Badania Ssaków (obecnie Instytutu Biologii Ssaków) na zlecenie Ministerstwa Środowiska w 2005 r., a następnie uszczegółowionych w ramach projektu Pracowni w 2011 r. (opracowanie: Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. *Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011*).

Mapa tych korytarzy ekologicznych, w starszej wersji z 2005 r., była wcześniej przez pewien czas dostępna w geoserwisie GDOŚ: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>, obecnie jednak wyświetlana jest tam pusta warstwa z komentarzem, że „GDOŚ będzie realizował projekt *Ochrona różnorodności biologicznej poprzez wdrożenie sieci lądowych korytarzy ekologicznych na terenie Polski, w ramach którego przewidywana jest weryfikacja stanu korytarzy ekologicznych, w wyniku czego nastąpi aktualizacja ich przebiegu, przewidywany termin zakończenia projektu to 30.06.2017*”.

Niektóre województwa dysponują własnymi opracowaniami korytarzy ekologicznych, które mogą dokładniej identyfikować dodatkowe struktury o znaczeniu regionalnym i lokalnym, np. małopolska: <http://krakow.rdos.gov.pl/korytarze> W opracowywanych ostatnio projektach ochrony parków narodowych (np. ustanowiony plan ochrony Pienińskiego PN, projekty planów Gorczańskiego, Tatrzańskiego, Magurskiego PN) także zwykle pojawiają się mapy korytarzy łączących park z terenami sąsiednimi – wymagających ochrony dla zapewnienia prawidłowej łączności parku z innymi obszarami, a także dla zapewnienia spójności sieci Natura 2000.

Pierwsza lista gatunków inwazyjnych stwarzających zagrożenie dla Unii Europejskiej

4 grudnia 2015 r. Komisja Europejska wraz z Komitetem Ekspertów (reprezentującym państwa członkowskie) przyjęły w tzw. procedurze uzgadniania, pierwszą „listę inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii Europejskiej”, zawierającą 37 gatunków.

Lista ta jest aktem wykonawczym do unijnego rozporządzenia 1143/2014 z 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych. Rozporządzenie to, a tym samym przyjęta lista, obowiązuje bezpośrednio i wprost we wszystkich państwach członkowskich UE, bez konieczności transpozycji. Tekst rozporządzenia na:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014R1143>

Zgodnie z rozporządzeniem, wobec gatunków ujętych na liście, w całej UE stosuje się zakaz przywozu, przetrzymywania, hodowania, obrotu, rozmnażania i uwalniania do środowiska, z możliwością stosowania indywidualnych odstępstw w obiektach izolowanych w celu badań naukowych lub ochrony ex situ lub ewentualnie produkcji preparatów

medycznych. W ciągu 18 miesięcy wszystkie państwa UE są obowiązane przedstawić analizę dróg przemieszczania się i rozprzestrzeniania się tych gatunków na swoim terytorium, a w ciągu 3 lat – plan zapobiegania. W ciągu 18 miesięcy państwa członkowskie są obowiązane ustanowić system nadzoru i szybkiego wykrywania stanowisk tych gatunków, w zasadzie będąc zobowiązane do podjęcia w ciągu 3 miesięcy eliminacji gatunku, który się w danym państwie na nowo pojawi. W ciągu 18 miesięcy państwa członkowskie są obowiązane wprowadzić skuteczne środki zaradcze (w tym zwalczanie gatunku lub renaturyzację ekosystemów) wobec tych inwazyjnych gatunków obcych ujętych w wykazie, które rozprzestrzeniły się na szeroką skalę na ich terytoriach, aby *zminimalizować ich oddziaływanie na różnorodność biologiczną, powiązane usługi ekosystemowe oraz, w stosownych przypadkach, na zdrowie ludzkie lub na gospodarkę.*

Nieoficjalne teksty przyjętych 4 grudnia dokumentów zamieszczono w Comitology Register Komisji Europejskiej. Zostaną one opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE i wejdą w życie po 20 dniach (prawdopodobnie w styczniu).

Ogłoszona lista wzbudziła duże kontrowersje. W opinii wielu ekspertów jest ona zdecydowanie zbyt mało ambitna i zbyt krótka. Komisja wyjaśnia jednak, że jest to raczej prowizorium wynikające z faktu, że tylko dla tych gatunków ukończono „analizy ryzyka”, a w miarę prac lista będzie wydłużana. Pierwsze takie uzupełnienie przewidywane jest pod koniec 2016 r. Kształt listy jest też przedmiotem politycznych dyskusji, np. co do ujęcia na niej gatunków o znaczeniu gospodarczym, np. norki amerykańskiej.

- Baccharis halimifolia* L. - północnoamerykański krzew z rodziny złożonych,
Cabomba caroliniana Gray – kabomba kalifornijska, amerykańska roślina wodna,
Callosciurus erythraeus Pallas – wiewiórka rdzawobrzucha, gat. pochodzenia azjatyckiego,
Corvus splendens Vieillot – wrona orientalna, pochodzenia indyjskiego,
Eichhornia crassipes (Martius) Solms – “hiacynt wodny” (eichornia gruboogonkowa), pochodzenia amazońskiego,
Eriocheir sinensis H. Milne Edwards – krab wełnistoszczypcy, pochodzący z Pacyfiku,
Heracleum persicum Fischer – barszcz perski, pochodzenia irańskiego,
Heracleum sosnowskyi Mandenova – barszcz Sosnkowskiego, pochodzenia kaukaskiego,
Herpestes javanicus É. Geoffroy Saint-Hilaire – mangusta mała, ssak pochodzenia południowoazjatyckiego,
Hydrocotyle ranunculoides L. f. – wąkrota jaskrowata, pochodzenia amerykańskiego lub afrykańskiego,
Lagarosiphon major (Ridley) Moss – “moczarza kędzierzawa”, lagarosyfon wielki, afrykańska roślina wodna
Lithobates (Rana) catesbeianus Shaw – żaba rycząca, żaba-byk, pochodzenia północnoamerykańskiego,
Ludwigia grandiflora (Michx.) Greuter & Burdet – “pierwiosnka wodna”, ludwigia wielkokwiatowa – amerykańska roślina wodno-brzegowa z rodz. wiesiołkowatych,
Ludwigia peploides (Kunth) P.H. Raven – amerykańska roślina wodno-brzegowa,
Lysichiton americanus Hultén and St. John – tulejnik amerykański, pochodz. z Ameryki Pn.
Muntiacus reevesi Ogilby – mundżak chiński, azjatycki ssak jeleniowaty,
Myocastor coypus Molina – nutria amerykańska,
Myriophyllum aquaticum (Vell.) Verdc. – wywłócznik brazylijski, południowoamerykańska roślina wodna,
Nasua nasua L. – ostonos, amerykański ssak z rodz. szopowatych,
Orconectes limosus Rafinesque – rak pręgowany, północnoamerykański,
Orconectes virilis Hagen – rak, gat. północnoamerykański,
Oxyura jamaicensis Gmelin – sterniczka jamajska, ptak pochodzenia północnoamerykańskiego,
Pacifastacus leniusculus Dana – rak sygnałowy, pochodzenia północnoamerykańskiego,
Parthenium hysterophorus L. – południowo- i środkowamerykańska roślina z rodz. złożonych,
Percottus glenii Dybowski – trawianka, ryba z Azji i dorzecza Amuru,
Persicaria perfoliata (L.) H. Gross – ozdobny rdestowiec – pnącze pochodzenia azjatyckiego,
Procambarus clarkii Girard – rak Luizjański, pochodzenia północnoamerykańskiego,
Procambarus fallax (Hagen) f. *virginalis* – rak marmurkowy, pochodzenia północnoamerykańskiego,
Procyon lotor L. – szop pracz, ssak pochodzenia północnoamerykańskiego,
Pseudorasbora parva Temminck & Schlegel – cebacek amurski, ryba pochodzenia azjatyckiego,
Pueraria montana (Lour.) Merr. var. *lobata* (Willd.) – ołownik łatkowaty, roślina azjatycka,
Sciurus carolinensis Gmelin – wiewiórka kalifornijska, pochodzenia północnoamerykańskiego,
Sciurus niger Linnaeus – wiewiórka czarna, pochodzenia północnoamerykańskiego,
Tamias sibiricus Laxmann – burnduk syberyjski, pochodzenia syberyjskiego,
Threskiornis aethiopicus Latham – ibis czczony, ptak pochodzenia afrykańskiego,
Trachemys scripta Schoepff – żółwie ozdobne (w tym żółtobrzuchy, czerwonolicy), pochodzenia amerykańskiego,
Vespa velutina nigrithorax de Buysson – osa pochodząca z Chin.